

Az Isteni tudás -miként a Nap-
Keleten kél és Nyugaton lehangylik.

Pusztai nomád élet

A cím három lényeges gondolatiságot tartalmaz. Azért gondolatiságot említettem szavak helyett, mert mindhárom szó önmagában jelentős meghatározottságot fed, a három kifejezés együtt pedig, szinte már teljesen leszűkít egy fogalomkört. E fogalomkörbe tartoznak a jászok ősei is.

Azért az ős-jászokat említem, mert napjainkra külső megnyilvánulásában teljesen megváltozott a jászok élete, életvitele. Nincs puszta, nincs vándorlás, nincs rideg élet, még ha nehéz élet van is, de ez már egy másik élet, ki tudja hova visz?

Az ős-jász életet tudtuk hova visz. Béke, nyugalom, folytonosság, türelem, alázat, teljesség. S hogy mily hatalmas erőket tudnak mindezek adni, azt jól mutatja, hogy bár évszázadok óta megváltoztak az életfeltételek, életkörülmények és az életvitel, a volt szellemiség ma is eszményi!

Ma nincs béke és nyugalom sem kívül, sem belül. Nincs folytonosság generációról generációra. Már rég elfogyott a türelem. Az alázat itt nem meghunyászkodást jelent, hanem beleilleszkedést az egészbe, a földi, az égi, a természeti környezetbe, a teljességbe, ami teljesség meg van, csak valahogy nem ilyen teljességet szeretnénk. Azért mondtam, hogy meg van a teljesség, hisz a világ mindig teljes, csak számunkra és az utánunk jövők számára nem mindegy, hogy miből áll ez a teljesség; jóból s néha egy kevés rosszból, vagy csak a nem kívánatosakból.

A „puszta” egy meghatározott természeti környezet. Jellemzően sík, vizes, ligetes, dús rét-növényzettel.

A „nomád” eredendően vándorló-, meg nem telepedett életformát takar, ugyanakkor igen szorosan vett természet-közelséget, rideg életmódot.

Az „élet” pedig, elválaszthatatlan fogalma az anyagi létnek. (Az anyagi létet itt a szellemi lét ellenpontjaként említem.)

A „puszta” kifejezés szűkebb és ugyanakkor bővebb, mint a bevezetőben említett tájegységi-típusú meghatározása. Szűkebb, mert a puszta kifejezést szoktuk/szokták használni kietlen, lepusztult vidékekre is, de jelen esetben ép hogy a viruló, élő, az örökké megújuló pusztára gondolok. Arra a pusztára, ami jellemzően mérsékelt égövi, vízben gazdag, néha túlságosan is, hisz lehet az ártéri terület, ami időnként akár teljesen víz alá kerül, a lényeg, hogy ideális élettere a legelő-rét típusú növénytársulásoknak. A puszta a szabad tér. A látóhatár a horizont, mindent a magas ég vesz körül. Nappal a Nap uralkodik, a tisztaság, a fény, a ragyogás, éjszaka a Hold, a

Nap visszfénye és a sok milliárd távoli Nap, mint megannyi csillag. Nincs akadály mi leszűkíti, behatárolja a képzeletet. Nincsenek erdőrengetegek, körülzáró hegyormok, és nincsenek fojtogató városhalmok. „...erdő bezár - víz nem bírja láb nyomát - hegyoromnál képzet megáll - csak a pusztán nincsen határ...” „...képzelet ha van szabadon száll...” „...pusztában idő az úr...” – hangzik a versben.

Nézzük csak meg egy pusztai legeltető ember életkörülményeit. Élete ritmusát az állandóság és ugyanakkor a folytonosság határozza meg. A jószág nappal legel, iszik, kérődzik, ürít, éjszaka pihen. A legelés lassú andalgás, békés válogatás dúsabb, éltetőbb és gyógyító füvek között. A víz tiszta, a delelő pihentető. Éjszaka csend, nyugalom, pihenés. Hajnalban leszáll a harmat, fűre, jószágra, pásztor subájára. Mikor pirkad, az éltető Nap vörös korongjának jótékony sugarait elbírja a szem. A pásztor szemez egy kicsit a Nappal, hisz később már nem teheti, nem bírja. Lassan felszáll a harmat, kipattannak a rét virágai. Dalol száz madár, zenél a sok levél-ugró és simogat a lágy szellő.

Lehet az idő zord is. Csaphat zúgó zivatar, söpörhet szélroham, a jószág szembe fordul az esővel, a pásztor subája hátát támasztja neki, vagy behúzódik a cserénybe, ha állított.

Lehet tél is, a jószág bírja, csak a pásztornak nehéz. Ház kell, fedél, tűz melege, de ez már a szükség.

Folyik az edzés („az acélt megedzik”) és a jó acél bírja a küzdést.

A pásztor türelmes és belátó. Nincs kivel hadakozzon, tudja ki az Úr. Lassan él, mindent lát. Lát életet, halált, virulást, elmúlást és szerez millió tapasztalást. A pusztá örökké nyitott könyv, csak tudni kell olvasni és olvasni kell. A pusztában minden „szemléltető eszköz”, isteni iskola.

A jószág legel, hogy friss fűszál sarjadjon. Jó nem ennyire költői, hisz csak az éltető anyagcsere folyik, de ez így túl prózai lenne. A fűből beépül a szervezetbe minden szükséges vitamin, ásvány és az éltető Nap energiája. (fotoszintézis) Aztán a jószág ürít is, hisz ez is az anyagcsere, a körforgás része. A gazdag trágya bő táptalaj más életeknek, de ha kell és a pásztor gondosan megszáritja, nem kell egy fát sem kivágni, ha egy kis tűz mellett meg akarja melengetni tenyerét, és a bogrács alatt a legkiválóbb hőforrás. Tisztább, Naphoz közelebb energiahordozó alig van. És állandóan megújuló, míg van rét, jószág, föld, víz és napfény. Mintha csak a pásztor volna fölösleges, de hát ez az egész most rólunk, emberekről szól, akik valamikor nagyon-nagyon régen, nagyon-nagyon kevesen, a trópusi vidékeken gyümölcsevők voltunk és nem kellett ház, nem kellett kályha, sem jószág, sem vágóhíd. De tudom, ma sokan vagyunk „urak” vagyunk, a „világ urai”, s addig sanyargatjuk a környező világot -aki jól bírja- míg egyszer megrázza magát, egy kicsit kilyukad az ózonpajzs, egy kicsit elfogy a tiszta víz, egy kicsit minden étel mű lesz és ... Ne is beszéljünk róla, térjünk vissza a pusztába.

Aztán a jószág, ha megfejik tejet ad. A

teljesség igénye nélkül; a tej iható, kiváló tápanyagforrás, készül belőle, kefir, joghurt, tejszín, vaj, sajt, túró, tejföl, s belőlük végtelen sok finomabbnál-finomabb más étel, -a tudomány vívmányaként- a legkiválóbb műanyagok is készülhetnek tejből és mindez csak egy kis fű, víz, napsugár és a jószág. Nem is értem, miért kell levágni, miért kell még a húsát is megenni, a bőréből táskát, cipőt csinálni, a csontjából állati fehérjét, stb. stb. nem adott eleget a „semmiből”? De hát az egy másik kultúra.

A pásztor, ha együtt él a természettel és a jószággal, nem csatangol a világban, nem jár nyaralni, hisz el sosem fárad, nem kell neki szálloda, élménypark, autópálya. Nem kell neki infrastruktúra, kőolaj és villamos energia. Nem érdekli a tőzsde, az olajárrobbanás. Nem duhajkodik, nem zavar, nem bánt másokat. Csak hát az élettér. Tudom, sokan vagyunk.

Aztán a pusztán ott a sok virág, miből az „ostoba” méh mézet csinál. Ni csak; itt a tejjel mézzel folyó Kánaán! Csak hát ez nekünk kevés...

Nomád. Ez volt a második szó. Vándorló, meg nem telepedő. Ne soroljuk most, hogy mivel jár a megtelepedés, gondoljunk csak a világ nagy városaira, egy kicsit borzadjunk el és maradjunk a témánknál. Egy pillanatra azért álljunk csak meg, mi van a pusztában, ami a városban nincs? Tiszta tér, tiszta víz, tiszta levegő. Viruló vegetáció, csend, nyugalom és béke. Ennyit a városról. Tudom, sokan vagyunk...

A nomád ember csak addig van egy helyen, míg a jószágnak bőséges a legelő, azután tovább áll. A legelő él tovább. Ahol nincs legeltetés, vagy szénagyűjtés, ja és emberi település, ott a füveket követik az összetettebb növények, növénytársulások, bokrok, cserjék, fák, erdők. Így volt ez egykoron, csak jött az ipari forradalom, jött a nagyüzemi mezőgazdálkodás, hisz az emberiség megtelepedett és elszaporodott. (Murphy azt mondja -csak vicc az egész (?)- hogy az emberiség intelligenciája állandó, miközben napról-napra szaporodunk!)

A nomád ember nem árt a környezetnek. Ami keveset beavatkozik, továbbállta után a természet gond nélkül kiheveri. A vándorló ember nem sok mindent vihet magával, így rájön, hogy mi a fontos, mi kell az élethez és csak annyit vesz el, annyit visz tovább.

Mivel szinte nincs semmilye, hisz nem is kell, így nincs benne ragaszkodás semmi iránt. Nem kell neki arany, ezüst, kincs vagy ékszer, nem kell neki semmi olyan, amit más irigyelne, ami másnak kellene, de nem is vesz el mástól semmit, hisz mindene meg van, mi kell.

Nagyon-nagyon fontos két dolog: nem kell neki semmi, és nem vesz el semmit mástól. A nomádoknál nincs szükség tilalmakra, „ne lopj” „...jóságát, birtokát... ne kívánd”. Nem ragaszkodik tárgyasult dolgokhoz, így tud foglalkozni -hisz ideje is van- a megismeréssel, önmaga és környezete megismerésével, a szellem művelésével és így tovább.

Mivel nincs háza, nincs szüksége kőre, fára, téglára. Nem kell neki út, telek, víz, villany, csatorna, gáz, telefon, kábeltévé, stb. Jó tudom, de hát a mai élet...

Rendben, de akkor ne panaszkodjunk!

Élet. Túl nagy falat. Túlságosan is bonyolult kérdés ahhoz, hogy most itt egy ilyen egyszerű három szóból álló cím ürügyén belebonyolódjunk. Maradjunk a „pusztai nomád élet”-nél, ahogy a jászok ősei is éltek sok évezreden át és fennmaradtak. Nem pusztultak ki. Nem sorvadtak el, hisz bennük volt az értelem, a sok generációs bölcsesség magja, csak meg kéne találni a módot, hogy ez a mag ki tudjon csírázni, tudjon szárat, törzset nevelni, levelet hajtani, hogy hozhasson virágot s magot, mi tovább adja a szent tudást és akkor megmarad a jász még ha falun, vagy városon is, de szívében szabad pusztai nomád.

Borzák Balarám Béla